

A borászatok szerepe a rendezvényszervezésben: fenntartható megoldások és innovációs irányok

The role of wineries in event management: sustainable solutions and innovation directions

Szerző: Boros Kitti¹

A fenntarthatóság és a rendezvényszervezés összefüggései egyre hangsúlyosabban jelennek meg a turizmus tudományos diskurzusában, ugyanakkor a borászatok rendezvénypiaci szerepe, különös tekintettel az ökológiai gazdálkodás és az ESG-szempontok integrációjára, kevésbé kutatott terület. A tanulmány célja, hogy narratív szakirodalmi áttekintés és nemzetközi jógyakorlatok alapján bemutassa az ökológiai gazdálkodást folytató borászatok fenntartható megoldásait és rendezvénypiaci lehetőségeit. Az eredmények szerint a versenyképességet az erőforrás-hatékony működés, a helyi közösségek bevonása, a látogatói szemléletformálás, az élményalapú programtervezés és az ESG-teljesítmény átlátható kommunikációja együttesen támogatja.

The relationship between sustainability and event management is receiving increasing attention in tourism scholarship; however, the role of wineries in the events market, particularly regarding the integration of organic farming and ESG considerations, remains under-researched. Drawing on a narrative literature review and international examples of best practice, this study aims to demonstrate the sustainable solutions adopted by wineries engaged in organic farming and their opportunities within the events market. The findings indicate that competitiveness is jointly supported by resource-efficient operations, the involvement of local communities, visitor awareness-raising, experience-based programme design and transparent communication of ESG performance.

Beérkezett/Received: 2026. 03. 28. Elfogadva/Accepted: 2026. 08. 06.

Kulcsszavak: borászat, ökológiai gazdálkodás, fenntarthatóság, ESG-keretrendszer, rendezvényszervezés.

Keywords: winery, organic farming, sustainability, ESG framework, event management.

1. Bevezetés

A fenntarthatósági elvárások és az élményalapú turisztikai kínálat erősödése a borászatok működését is átalakítja. A borászatok egyszerre működhetnek agrárvállalkozásként, turisztikai szolgáltatóként, rendezvényhelyszíneként és -szervezőként, ezért tevékenységük a természeti erőforrásokra, a helyi közösségekre és a látogatói élményre egyaránt hat. A borturizmusban a bor mellett a táj, a történeti örökség, a megközelíthetőség, a helyszín atmoszférája és a szolgáltatások minősége is alakítja a turisztikai kínálatot és a látogatói élményt (MIKHÁZI et al. 2018, HARSÁNYI-HLÉDIK

2021). A pincetúrák és a borkóstolók emellett hozzájárulhatnak az érzelmi bevonódáshoz, a márkához való kötődéshez és a hosszú távú fogyasztói kapcsolatok kialakulásához (PLATZ 2025).

A borkóstolók és a pincetúrák mellett a borászati rendezvények között találjuk a borfesztiválokat, a gasztronómiai rendezvényeket, a közösségi programokat és az üzleti rendezvényeket is. Ezek a rendezvények lehetőséget teremtenek arra, hogy a látogatók közvetlenül találkozzanak a borászat termékeivel, termelési környezetével és értékeivel. A hazai borfesztiválok közönsége ugyanakkor nem tekinthető homogénnek. A látogatói motivációk, a költési szokások, a programigények és az elégedettség szintje eltérő, ezért a rendezvénykínálat kialakításakor a különböző látogatói elvárásokat is figyelembe kell venni (GÁL 2020).

A borászatok rendezvényszervezési tevékenységében a fenntarthatóság az ökológiai gazdálkodáson túl az erőforrás-hatékony működéshez,

¹ adjunktus, Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem, boros.kitti@uni-bge.hu, <https://orcid.org/0000-0003-4849-3265>

a helyi beszállítók és közösségek bevonásához, a látogatók szemléletformálásához, valamint a környezeti, társadalmi és vállalatirányítási (angolul *Environmental, Social and Governance*), vagyis röviden az ESG-szemponatok érvényesítéséhez is kapcsolódik. A borturizmus, a vidékfejlesztés és a fenntarthatóság összefüggéseit már több hazai kutatás is vizsgálta (PISKÓTI et al. 2019, TARNAI 2025, TÖMÖRI 2025), míg más tanulmányok a fogyasztói magatartás, a látogatói élmény és a desztinációfejlesztés kapcsolatára fókuszáltak (HARSÁNYI-HLÉDIK 2021, MONORI-TURZA 2023). Kevesebb figyelem irányult azonban arra, hogy az ökológiai gazdálkodást folytató borászatok miként kapcsolhatják össze a fenntarthatósági és az ESG-törekvéseiket a turisztikai és rendezvényszervezési tevékenységükkel.

A tanulmány célja annak feltárása és rendszerezése, hogy az ökológiai gazdálkodást folytató borászatok milyen fenntartható megoldások és innovációs irányok alkalmazásával erősíthetik rendezvénypiaci szerepüket. A kutatási kérdés ennek megfelelően a következő: milyen fenntartható megoldásokkal és innovációs irányok mentén válhatnak az ökológiai gazdálkodást folytató borászatok élményt nyújtó, versenyképes szereplőkké a rendezvénypiacon? A tanulmány narratív szakirodalmi áttekintésre és nemzetközi jógyakorlatok

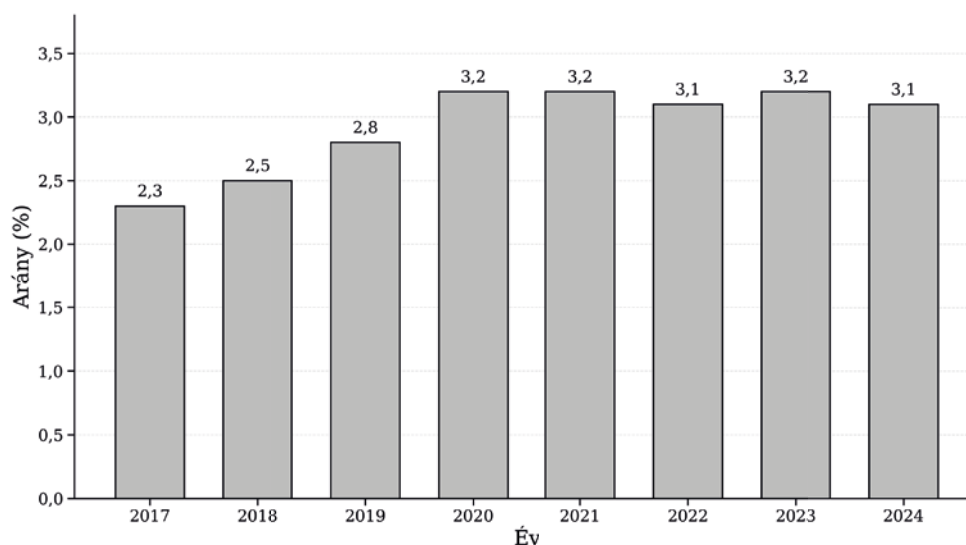
összehasonlító elemzésére épül. A szakirodalmi feldolgozás a borturizmus, a borászati rendezvények, az ökológiai gazdálkodás, a fenntartható rendezvényszervezés és az ESG-keretrendszer turisztikai alkalmazásának kapcsolódási pontjaira irányul. A források kiválasztásának fő szempontja a borászatok turisztikai és rendezvényszervezési tevékenységéhez való kapcsolódás, valamint a fenntarthatósági megoldások bemutatása volt.

2. A borászatok mint KKV-k szerepe a változó piaci környezetben

A borászatok többsége kis- és középvállalkozásként (KKV) működik, ami alapvetően meghatározza szervezeti működésüket, erőforrásaikat és stratégiai mozgásterüket (PISKÓTI et al. 2019). Az erősen versengő és fragmentált piaci környezet, a kistermelők magas aránya, valamint a fogyasztói szokások változása fokozott alkalmazkodást tesz szükségessé (MONORI-TURZA 2023). A borfogyasztók egyre nagyobb figyelmet fordítanak az élményekre, a fenntarthatóságra és az értékalapú termelésre, ami új elvárásokat támaszt a borászatokkal szemben (GOLICIC 2022). Versenyképességük ezért a termelési hatékonyság mellett az innováción, a tevékenységek diverzifikálásán, valamint a fenntartható és ökológiai

1. ábra

Az ökológiai művelésbe vont magyarországi szőlőterületek aránya, 2017–2024 (%)

Megjegyzés: A KSH tájékoztatása szerint a 2022-től közzétett ökológiai gazdálkodási adatok összehasonlíthatósága a korábbi évekkel korlátozott.

Forrás: saját számítás KSH (2020, 2025, 2026) alapján

gazdálkodási gyakorlatok integrálásán is múlik. A diverzifikáció egyik lehetséges iránya a borturisztikai szolgáltatások és a borászati rendezvények fejlesztése, amelyek a közvetlen értékesítés mellett a látogatói kapcsolatok kialakítását és a borászati márka erősítését is támogathatják.

Az elmúlt két évtizedben jelentősen növekedett az ökológiai művelésbe bevont szőlőterületek aránya. A Research Institute of Organic Agriculture adatai szerint 2022-ben a világ szőlőterületének 8,3%-át, mintegy 562 ezer hektárt műveltek ökológiai módon (WILLER et al. 2024). A tendencia összhangban áll az Európai Unió azon célkitűzésével, amely szerint a gazdák 2030-ra az uniós mezőgazdasági területek 25,0%-án ökológiai gazdálkodást kívánnak folytatni (EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE-GENERAL FOR ENVIRONMENT 2023).

Bár az ökológiai szőlőművelés számos környezeti előnnyel járhat, a biodiverzitás védelme és az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartása nem automatikus velejárója ennek a gazdálkodási formának. Az ökológiai szőlőültetvények számos faj számára kedvezőbb élőhelyet biztosíthatnak, a pozitív hatások mértéke azonban jelentősen függ a tájhasználati környezettől és a kiegészítő természetvédelmi gyakorlatok alkalmazásától (BEAUMELLE et al. 2023).

Magyarországon az elmúlt évtizedben összességében növekedett az ökológiai gazdálkodásba bevont szőlőterületek mérete. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2024-ben 1899 hektár szőlőterület tartozott ebbe a kategóriába, ami a hazai szőlőterület 3,1%-ának felelt meg (KSH 2025, 2026) (1. ábra). Az adatok ugyanakkor évenkénti ingadozást mutatnak, ezért az ökológiai szőlőművelés terjedése nem tekinthető egyenletes folyamatnak.

Az ökológiai gazdálkodás környezeti hatásai mellett gazdasági szempontból is jelentős a borászatok számára. Az átállás kezdetben többletköltségekkel, nagyobb kézimunka-igénnyel és technológiai alkalmazkodással járhat, ugyanakkor a termékdifferenciálás, a magasabb hozzáadott érték és a támogatási lehetőségek hosszabb távon javíthatják a gazdaságok piaci pozícióját. A hazai ökológiai gazdaságok termelési szerkezetük, méretük, elhelyezkedésük és az átállás mértéke alapján jelentős különbségeket mutatnak, ezért gazdasági teljesítményük vizsgálata differenciált megközelítést igényel (JOBBÁGY-ALLACHERNÉ SZÉPKUTHY 2024). Magyarország több borvidékén működnek ökológiai gazdálkodást folytató borászatok, amelyek a természeti adottságokhoz igazodva biodiverzitást támogató gyakorlatokat, komposztálást és az ökológiai előírásoknak megfelelő növényvédelmi megoldásokat alkalmaznak (LEKICS 2023).

Az ökológiai szőlőművelés ugyanakkor jelentős termelési kockázatokkal jár. A peronoszpóra és a lisztharmat erős fertőzőési nyomása, a szélsőséges időjárási helyzetek és a magas kézimunka-igény növelhetik a költségeket, és fokozott szakmai felkészültséget, folyamatos növényvédelmi megfigyelést, valamint korszerű, akár precíziós módszerek alkalmazását igényelhetik (BOBÉLY-KELLER 2023, JOBBÁGY-ALLACHERNÉ SZÉPKUTHY 2024). További súlyos veszélyt jelent az aranyszínű sárgaságot okozó fitoplazma terjedése, amelynek jelenlétét hazánkban 2026 márciusáig 18 vármegyében és 21 borvidéken igazolták. A védekezés a fertőzött tőkék eltávolítására, az ellenőrzött szaporítóanyag használatára, valamint a betegséget terjesztő amerikai szőlőkabóca engedélyezett növényvédő szerekkel történő gyérítésére épül (NÉBIH 2026). A szükséges beavatkozások az ökológiai gazdaságok számára technológiai és gazdasági kihívást jelentenek, ezért különösen fontosá válik a megelőzés, a folyamatos nyomon követés és az engedélyezett növényvédelmi megoldások szakszerű alkalmazása (NÉBIH 2026).

A hazai támogatási környezet ösztönözheti az ökológiai gazdálkodás fenntartását és az új területek átállását. A KAP (Közös Agrárpolitika, CAP – Common Agricultural Policy) Stratégiai Terv környezet- és klímavédelmi intézkedései között az Agro-ökológiai Program, valamint az ökológiai gazdálkodás támogatása is megjelenik (AGRÁRMINISZTERIUM 2023). A borászatok technológiai korszerűsítéséhez általános vállalkozásfejlesztési konstrukciók is hozzájárulhatnak: a Demján Sándor Tőkeprogram például technológiai, digitalizációs és energiahatékonysági beruházások finanszírozását is lehetővé tette (DEMJÁN SÁNDOR TŐKEPROGRAM 2025). A támogatások ugyanakkor önmagukban nem biztosítják az ökológiai gazdálkodás hosszú távú eredményességét; ehhez kiszámítható szabályozási környezetre, tudástranszferre, szakmai együttműködésekre és a piaci kereslet erősödésére is szükség van.

3. A fenntarthatóság és a rendezvények kapcsolata a borászatokban

A Covid19-világjárvány rámutatott a borturizmus globális válságokkal szembeni sérülékenységére, és tovább erősítette a fenntarthatóság, a reziliencia és az alkalmazkodóképesség jelentőségét. Az új technológiák és a fenntartható gyakorlatok alkalmazása hozzájárulhat a turisztikai vállalkozások válságállóságának növeléséhez (SIGALA 2020). A borturizmus egyúttal lehetőséget teremt arra,

hogy a borászatok fenntarthatósági gyakorlataikat a látogatók számára is láthatóvá és értelmezhetővé tegyék (MARTÍNEZ-FALCÓ et al. 2024). A fenntartható borturisztikai és rendezvénykínálat kialakítása ezért innovációt, közösségi együttműködést és tudatos stratégiai tervezést igényel (DUARTE ALONSO et al. 2020).

A borászati rendezvények környezeti fenntarthatósága a szőlőtermesztéstől és a borkészítéstől a helyszíni lebonyolításig terjedő folyamatot foglalja magában, mivel valamennyi tevékenység természeti erőforrásokat használ és környezeti terhelést idézhet elő (BALOCH et al. 2023). A terhelés csökkentését szolgálhatja a hulladék megfelelő feldolgozása és energetikai hasznosítása (YOUSEFLOO et al. 2023), a helyi erőforrásokra és rövid ellátási láncokra épülő beszerzés (IVES et al. 2018), továbbá a szelektív hulladékgyűjtés, a digitális rendszerek és az energiatakarékos világítás alkalmazása (NAWARATHNA-ARACHCHI 2021). Ezek a megoldások nemcsak a környezeti terhelést mérsékelhetik, hanem a rendezvények alkalmazkodóképességét is erősíthetik (JONES et al. 2016).

A fenntartható gyakorlatok a látogatói elvárások szempontjából is relevánsak. Olasz és francia fiatal felnőttek körében végzett kutatás alapján a látogatók pozitívan értékelik a környezetbarát szőlőtermesztési és borkészítési módszereket, a szőlészeti táj megőrzését, a szelektív hulladékgyűjtést, valamint a borászatok közösségi közlekedéssel való elérhetőségét (VECCHIO et al. 2024). A borászati rendezvények tervezésekor ezért a helyszíni működés mellett a látogatók közlekedését és a fenntarthatósági intézkedések érthető kommunikációját is figyelembe kell venni.

A társadalmi fenntarthatóság a borfesztiválok és más borászati rendezvények esetében a helyi közösségek támogatásához, a kulturális örökség megőrzéséhez és a közösségi jóllét erősítéséhez kapcsolódik (AJMAL et al. 2018, HIGGINS-DESBIOLLES 2020). A helyi lakosok, termelők és szolgáltatók bevonása nem korlátozódik a rendezvényen való részvételre, hanem a tervezési és megvalósítási folyamatokra is kiterjedhet. Az interaktív programok, műhelyfoglalkozások, pincelátogatások és kóstolók emellett alkalmasak a látogatók szemléletformálására, valamint az ökológiai gazdálkodás és a helyi környezeti értékek bemutatására (NAVE et al. 2021).

A gazdasági fenntarthatóság megköveteli, hogy a környezeti és társadalmi intézkedések a rendezvény hosszú távú működőképességével is összhangban álljanak. A termékek és eszközök életciklusának növelése mérsékelheti az anyagfelhasználást és a hulladékképződést (MARICUȚ et al. 2022), míg a fenntarthatósági szempontok

költségvetési tervezésbe történő beépítése elősegítheti a pénzügyi erőforrások felelős felhasználását (DOMOKOS-PULAY 2020). A borászati rendezvények szervezőinek ezért már a költségtervezés során figyelembe kell venniük a fenntartható beszerzés, a hulladékkezelés, az energiaszolgáltatás, a közlekedés és a közösségi együttműködések erőforrásigényét.

A szakirodalom alapján a fenntartható borászati rendezvényszervezés négy, egymással összefüggő területre épül: 1) a környezeti terhelés csökkentésére, 2) a látogatói mobilitás és szemléletformálás fejlesztésére, 3) a helyi közösségek bevonására, valamint 4) a rendezvény gazdasági működőképességének biztosítására. A fenntarthatóság így nemcsak a borászati termelésben fontos, hanem a rendezvény teljes tervezési és megvalósítási folyamatát átható működési szemléletként is jelen van.

4. Az ESG-keretrendszer alkalmazása a borászatok működésében

A környezeti, társadalmi és vállalatirányítási szempontokat összekapcsoló ESG-keretrendszer a fenntarthatóság vállalati működésbe történő beépítését és teljesítményének értékelését támogatja. A turizmus és a vendéglátás ESG-szakirodalmában ugyanakkor még nem rendelkezik egységes fogalom meghatározásokkal, mérési módszerekkel és jelentési rendszerekkel, ami megnehezíti az eredmények összehasonlítását és a gyakorlatok következetes alkalmazását (BACK 2024). A borászatok esetében ezért az ESG-szemlélet a termelési, turisztikai és rendezvényszervezési tevékenységeket összekapcsoló működési keretként értelmezhető.

A környezeti dimenzió a borászati rendezvényeken többek között az energia- és vízfelhasználás mérséklésében, a hulladék csökkentésében és szelektív gyűjtésében, a helyi beszerzésben, valamint a látogatók fenntartható közlekedésének ösztönzésében jelenhet meg. A társadalmi dimenzióhoz a munkavállalók megfelelő munkakörülményei, a helyi termelők és szolgáltatók bevonása, az akadálymentes és széles körű programkínálat, továbbá a látogatók szemléletformálása kapcsolódik. A vállalatirányítási szempontok az egyértelmű felelősségi köröket, a beszállítók következetes kiválasztását, a kockázatok kezelését, valamint a fenntarthatósági célok és eredmények átlátható közlését foglalják magukban (IONESCU et al. 2019, NAKIPOVA et al. 2023).

A három dimenzió a rendezvények gyakorlatában egymással összekapcsolódva érvényesül.

A hulladékkezelés vagy az energiahatékonyság önmagában környezeti intézkedés, végrehajtása azonban vezetői döntéseket, felelős beszállítói együttműködést és a látogatók bevonását is igényli. A hazai fesztiválturizmus példái szintén azt mutatják, hogy a fenntartható működés a környezetbarát megoldások mellett a helyi gazdaság és közösség támogatására, az önkéntesek és partnerek bevonására, a tömegközlekedés ösztönzésére és a tudatos kommunikációra is kiterjed (OSZKÓ-JAKAB 2024).

Az ESG-szemponatok alkalmazásának feltétele a célokhoz kapcsolódó, mérhető mutatók meghatározása. A borászati rendezvények esetében ilyen lehet például az egy látogatóra jutó hulladék mennyisége, a helyi beszállítók aránya, a víz- és energiafelhasználás, a közösségi közlekedéssel érkezők aránya, valamint a helyi partnerek és munkavállalók bevonásának mértéke. A mérés lehetővé teszi a rendezvények évenkénti összehasonlítását, a fejlesztendő területek azonosítását és a fenntarthatósági vállalások ellenőrizhető kommunikációját.

Az egységes mérési és jelentési gyakorlatok hiánya ugyanakkor növelheti a téves tőkeallokáció és a *greenwashing* (zöldrefestés)² kockázatát (BAKSAY et al. 2022). Az általános vagy bizonyítékokkal nem alátámasztott környezeti állítások gyengíthetik a fogyasztói bizalmat, ezért a borászatoknak az ESG-intézkedéseket hitelesen, következetesen és mérhető eredményekre támaszkodva kell kommunikálniuk (CHOI-CHOI 2024). Az ESG-keretrendszer így akkor járulhat hozzá a borászatok rendezvénypiaci versenyképességéhez, ha a fenntarthatósági célok a rendezvénytervezésben, a megvalósításban, az értékelésben és a látogatói kommunikációban egyaránt megjelennek.

5. A fenntartható borászati rendezvények nemzetközi jógyakorlatai

A nemzetközi jógyakorlatok elemzése két eltérő szervezeti szintet képviselő példára terjed ki. A Bordeaux Wine Festival egy nagyszabású borfesztivál, míg a Ferrari Trento egy borászati vállalkozás fenntartható látogatói és rendezvénykínálatát szemlélteti. Az összehasonlítás a környezeti, társadalmi és vállalatirányítási intézkedésekre, a látogatói élményre, valamint a fenntarthatósági teljesítmény mérésére és kommunikációjára irányul. Célja olyan alkalmazható megoldások azonosítása,

amelyek más borászatok gyakorlatában is hasznosíthatók.

A Bordeaux Wine Festival 2021 óta rendelkezik ISO 20121 tanúsítvánnyal, környezeti hatását pedig 2018 óta minden rendezvényt követően értékeli. Intézkedései közé tartozik a hulladékpépződés mérséklése, az elkülönített gyűjtés és hasznosítás, valamint az installációk újrafelhasználása. A szervezők edukációs programokkal és panelbeszélgetésekkel támogatják a látogatók szemléletformálását, míg társadalmi szempontból az akadálymentesség, a befogadó programok és a felelős alkoholfogyasztás kommunikációja emelhető ki (BORDEAUX WINE FESTIVAL é.n.). A példa legfontosabb, más rendezvények számára is alkalmazható eleme a célkitűzés, a megvalósítás, a mérés és a fejlesztés egymásra épülő rendszere.

A Ferrari Trento vállalati szinten kapcsolja össze a fenntartható szőlőtermesztést, a társadalmi felelősségvállalást és a látogatói élményt. Saját szőlőültetvényei 2017 óta ökológiai minősítéssel rendelkeznek, fenntarthatósági teljesítményéről pedig rendszeres jelentésekben számol be (FERRARI TRENTO é.n.a). Turisztikai kínálatába vezetett pincelátogatások, tematikus kóstolók és személyre szabható élményprogramok tartoznak (FERRARI TRENTO é.n.b). Az elektromos kerékpáros program a pincelátogatást a térség természeti, kulturális és gasztronómiai értékeinek megismerésével kapcsolja össze (FERRARI TRENTO 2025).

A Ferrari Trento példája azt mutatja, hogy a fenntarthatóság a borászati látogatóprogramok szervezési és lényegi elemévé válhat. Az ökológiai gazdálkodás bemutatása erősítheti a hitelességet, míg a helyi szereplőkkel kialakított együttműködés, a fenntartható közlekedés és az edukáció bővítheti a látogatói élményt. A két nemzetközi jógyakorlat összehasonlítását az 1. táblázat foglalja össze.

Az összehasonlítás alapján a fenntartható borászati rendezvények négy közös elemre épülnek: 1) a környezeti terhelés mérséklésére, 2) a helyi és társadalmi kapcsolatok erősítésére, 3) a látogatók aktív bevonására, valamint 4) a célok és eredmények átlátható mérésére és kommunikációjára. A Bordeaux Wine Festival elsősorban a rendezvényszintű irányítás és hatásmérés, míg a Ferrari Trento a fenntartható termelés és az élményalapú turisztikai kínálat összekapcsolása révén szolgál alkalmazható példával. A fenntarthatóság mindkét esetben a rendezvény vagy látogatóprogram alapvető értékajánlatának részévé válik, nem pedig elkülönült kiegészítő intézkedésként jelenik meg.

² „Az a gyakorlat, hogy hamis benyomást keltenek egy termék környezeti hatásairól vagy előnyeiről, ami félrevezetheti a fogyasztókat” (Európai Parlament 2024).

A nemzetközi jógyakorlatok összehasonlítása

Elemzési szempont	Bordeaux Wine Festival	Ferrari Trento
Környezeti dimenzió	A hulladékképződés mérséklése, elkülönített gyűjtés és hasznosítás, valamint az installációk újrafelhasználása.	Ökológiai szőlőművelés és fenntartható mobilitási elemként elektromos kerékpáros program biztosítása.
Társadalmi dimenzió	Akadálymentesség, széles körű programok és a felelős alkoholfogyasztás kommunikációja.	Helyi kulturális és gasztronómiai szereplőkkel kialakított együttműködések.
Vállalatirányítási dimenzió	ISO 20121 tanúsítás, rendszeres környezeti hatásmérés és az eredmények nyilvános kommunikációja.	Fenntarthatósági jelentések, ökológiai minősítés és a vállalati értékek következetes bemutatása.
Látogatói élmény	Edukációs programok és a szakmai szereplők, illetve a látogatók közötti párbeszéd biztosítása panelbeszélgetések keretében.	Vezetett pincelátogatások, tematikus kóstolók és személyre szabható élményprogramok.
Adaptálható megoldás	A célkitűzés, a megvalósítás, a mérés és a fejlesztés egymásra épülő rendszere.	A fenntartható termelés, mobilitás és élménytervezés összekapcsolása.

Forrás: saját szerkesztés BORDEAUX WINE FESTIVAL (é.n.) és FERRARI TRENTO (é.n.a., é.n.b., 2025) alapján

6. Következtetések

A narratív szakirodalmi áttekintés és a nemzetközi jógyakorlatok elemzése alapján az ökológiai gazdálkodást folytató borászatok akkor válhatnak élményt nyújtó és versenyképes rendezvénypiaci szereplőkké, ha a fenntartható termelést a rendezvények teljes tervezési és megvalósítási folyamatával összekapcsolják. Ehhez az erőforrás-hatékony helyszíni működés, a fenntartható mobilitás, a helyi beszállítók és közösségek bevonása, az edukációval összekötött élménytervezés, valamint a fenntarthatósági célok mérhető és átlátható kommunikációja egyaránt szükséges. Az ökológiai gazdálkodás önmagában nem tesz fenntarthatóvá egy borászati rendezvényt, ha annak közlekedési, beszerzési, energiafelhasználási, hulladékkezelési és társadalmi hatásai nem jelennek meg a szervezési döntésekben.

A tanulmány hozzájárulása az, hogy a borászati rendezvények fenntarthatóságát négy, egymással összefüggő dimenzióban rendszerezi. A környezeti dimenzió az erőforrás-felhasználás és a terhelés mérséklését, a társadalmi dimenzió a helyi szereplők és a látogatók bevonását, a vállalatirányítási dimenzió a célok, felelőségek és eredmények átláthatóságát, míg az élménydimenzió a fenntarthatósági értékek látogatóprogramokba történő beépítését foglalja magában. A dimenziók együttes alkalmazása erősítheti a borászat hitelességét, a látogatói bevonódást és a rendezvénykínálat megkülönböztethetőségét.

A gyakorlati alkalmazás során a borászatoknak a fenntarthatósági vállalásokat konkrét intézkedésekhez és mutatókhoz célszerű kapcsolniuk. Ilyen mutató lehet az egy látogatóra jutó hulladék mennyisége, a helyi beszállítók aránya, a víz- és energiafelhasználás, a közösségi közlekedéssel érkezők aránya, valamint a látogatói elégedettség és

szemléletváltozás. Az innováció lehetséges irányát a digitális látogatói tájékoztatás, a fenntartható közlekedési megoldások, a személyre szabott élményprogramok, továbbá a termelési gyakorlatokat bemutató interaktív és edukációs programelemek jelenthetik. Az intézkedések hitelességéhez ugyanakkor következetes végrehajtásra és ellenőrizhető kommunikációra van szükség, ellenkező esetben fennáll a *greenwashing* veszélye.

A tudományos munka limitációja, hogy narratív szakirodalmi áttekintésre és korlátozott számú, nyilvánosan hozzáférhető információk alapján feldolgozott nemzetközi példákra épül. A bemutatott esetek ezért nem reprezentálják a borászati rendezvények teljes körét, és nem teszik lehetővé az alkalmazott intézkedések gazdasági, környezeti vagy látogatói hatásainak oksági értékelését. A kutatás folytatásaként célszerű megvizsgálni a hazai borászatok rendezvényszervezési gyakorlatát, a fenntartható intézkedések megvalósításának szervezeti és pénzügyi korlátait, valamint ezek látogatói elégedettségre, márkakötődésre, ajánlási és visszatérési szándéokra gyakorolt hatását.

Felhasznált irodalom

- AJMAL, M. M. – KHAN, M. – HUSSAIN, M. – HELO, P. (2018): Conceptualizing and incorporating social sustainability in the business world. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*. 25(4). pp. 327–339. <https://doi.org/10.1080/13504509.2017.1408714>
- BACK, K.-J. (2024): ESG for the hospitality and tourism research: Essential demanded research area for all. *Tourism Management*. 105. 104954. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2024.104954>
- BAKSAY G. – MATOLCSY GY. – VIRÁG B. (szerk.) (2022): Új fenntartható gazdaságtan. Globális vitákat. Magyar Nemzeti Bank, Budapest.

- BALOGH, Q. B. – SHAH, S. N. – IQBAL, N. – SHEERAZ, M. – ASADULLAH, M. – MAHAR, S. – KHAN, A. U. (2023): Impact of tourism development upon environmental sustainability: A suggested framework for sustainable ecotourism. *Environmental Science and Pollution Research*. 30(3). pp. 5917–5930. <https://doi.org/10.1007/s11356-022-22496-w>
- BEAUMELLE, L. – GIFFARD, B. – TOLLE, P. – WINTER, S. – ENTLING, M. H. – BENÍTEZ, E. – ZALLER, J. G. – AURIOL, A. – BONNARD, O. – CHARBONNIER, Y. – FABREGUETTES, O. – JOUBARD, B. – KOLB, S. – OSTANDIE, N. – REIFF, J. M. – RICHART-CERVERA, S. – RUSCH, A. (2023): Biodiversity conservation, ecosystem services and organic viticulture: A glass half-full. *Agriculture, Ecosystems & Environment*. 351. 108474. <https://doi.org/10.1016/j.agee.2023.108474>
- BORBÉLY N. V. – KELLER K. (2023): A klímaváltozás borturizmusra gyakorolt hatásai a hazai organikus borászatok szemszögéből. In: Kovács L. – Szőke V. (szerk.): *A zöld üzleti gondolkodás és a zöld marketing lehetőségei és kihívásai*. Savaria University Press, Szombathely. pp. 187–206.
- CHOI, M. – CHOI, Y. (2024): Emotional or rational? Effective ESG advertising messages for travel enterprises. *Journal of Travel & Tourism Marketing*. 41(1). pp. 68–87. <https://doi.org/10.1080/10548408.2023.2269968>
- DOMOKOS L. – PULAY G. (2020): Fenntartható költségvetés és a költségvetésben megjelenő fenntarthatóság. *Pénzügyi Szemle*. 65(2. ksz.). pp. 25–56. https://doi.org/10.35551/PSZ_2020_k_2_2
- DUARTE ALONSO, A. – KOK, S. – O'BRIEN, S. (2020): Sustainable wine tourism development through the lens of dynamic capabilities and entrepreneurial action: An exploratory four-region perspective. *Tourism Recreation Research*. 45(3). pp. 401–419. <https://doi.org/10.1080/02508281.2020.1745000>
- GÁL ZS. (2020): A hazai borfesztiválok közönségének vizsgálata. *Turizmus Bulletin*. 20(3). pp. 43–52. <https://doi.org/10.14267/TURBULL.2020v20n3.5>
- GOLICIC, S. L. (2022): Changes in sustainability in the global wine industry. *International Journal of Wine Business Research*. 34(3). pp. 392–409. <https://doi.org/10.1108/IJWBR-03-2021-0021>
- HARSÁNYI D. – HLÉDIK E. (2021): Utazási célpontok kiválasztásának szempontjai a hazai borturizmusban. *Marketing & Menedzsment*. 54(4). pp. 89–101. <https://doi.org/10.15170/MM.2020.54.04.07>
- HIGGINS-DESBIOLLES, F. (2020): Socialising tourism for social and ecological justice after COVID-19. *Tourism Geographies*. 22(3). pp. 610–623. <https://doi.org/10.1080/14616688.2020.1757748>
- IONESCU, G. H. – FIROIU, D. – PÎRVU, R. – VILAG, R. D. (2019): The impact of ESG factors on market value of companies from travel and tourism industry. *Technological and Economic Development of Economy*. 25(5). pp. 820–849. <https://doi.org/10.3846/tede.2019.10294>
- IVES, C. D. – ABSON D. J. – VON WEHRDEN, H. – DORNINGER, C. – KLANIECKI, K. – FISCHER, J. (2018): Reconnecting with nature for sustainability. *Sustainability Science*. 13(5). pp. 1389–1397. <https://doi.org/10.1007/s11625-018-0542-9>
- JOBÁGY P. – ALLACHERNÉ SZÉPKUTHY K. (2024): Reprezentatív minta kialakítása az ökológiai gazdálkodás jövedelmezőségének vizsgálatára. *Statisztikai Szemle*. 102(12). pp. 1175–1197. <https://doi.org/10.20311/stat2024.12.hu1175>
- JONES, P. – HILLIER, D. – COMFORT, D. (2016): Sustainability in the hospitality industry: Some personal reflections on corporate challenges and research agendas. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*. 28(1). pp. 36–67. <https://doi.org/10.1108/IJCHM-11-2014-0572>
- LEKICS V. (2023): Fenntarthatósági innováció a szőlő-bor ágazatban. *Közgazdaság*. 18(3). pp. 71–96. <https://doi.org/10.14267/RETP2023.03.05>
- MARICUȚ, A. C. – GRĂDINARU, G. I. – MATEI, F. B. (2022): Waste management. The trigger of circular economy. *Journal of Social and Economic Statistics*. 11(1–2). pp. 84–101. <https://doi.org/10.2478/jses-2022-0005>
- MARTÍNEZ-FALCÓ, J. – MARTÍNEZ-FALCÓ, J. – MARCO-LAJARA, B. – SÁNCHEZ-GARCÍA, E. (2024): Wine tourism as a catalyst for green performance: The mediating role of green knowledge sharing. *Journal of Foodservice Business Research*. 28(6). pp. 1187–1214. <https://doi.org/10.1080/15378020.2024.2324552>
- MIKHÁZI ZS. – SALLAY Á. – MÁTÉ K. – CSEMEZ A. (2018): A borturizmus múltja, jelene és jövője az Etyek-Budai borvidéken. *Turizmus Bulletin*. 18(1). pp. 4–16. <https://doi.org/10.14267/TURBULL.2018v18n1.1>
- MONORI L. E. – TURZA B. H. (2023): A magyarországi szőlő- és bortermelés termelői és fogyasztói sajátosságai. *Acta Carolus Robertus*. 13(2). pp. 176–194. <https://doi.org/10.33032/acr.4751>
- NAKIPOVA, G. – MAZHITOVA, S. – GELMANOVA, Z. – KUDAIBERGENOVA,

- S. – SAPAROVA, B. – KUATOVA, A. (2023): Competitiveness of the regional economy on the example of ESG technologies and their impact on the tourism industry. *Montenegrin Journal of Economics*. 19(4). pp. 199–210. <https://doi.org/10.14254/1800-5845/2023.19-4.17>
- NAVE, A. – DO PAÇO, A. D. – DUARTE, P. (2021): A systematic literature review on sustainability in the wine tourism industry: Insights and perspectives. *International Journal of Wine Business Research*. 33(4). pp. 457–480. <https://doi.org/10.1108/IJWBR-09-2020-0046>
- NAWARATHNA, A. M. D. B. – ARACHCHI, R. S. S. W. (2021): A study on sustainable event management practices in Sri Lanka: Event managers' perspective. *Tourism and Sustainable Development Review*. 2(1). pp. 49–64. <https://doi.org/10.31098/tsdr.v2i1.40>
- OSZKÓ-JAKAB N. (2024): Online megoldások és fenntarthatóság a fesztiválturizmusban. *Turizmus Bulletin*. 24(3). pp. 23–31. <https://doi.org/10.14267/TURBULL.2024v24n3.3>
- PISKÓTI I. – BENE ZS. – MARIEN A. – NAGY K. – SZAKÁL Z. (2019): Borút, borturizmus – Integrált fejlesztési koncepció, módszertan és menedzsmentgyakorlat. *Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok*. 4(3). pp. 21–35. <https://doi.org/10.15170/TVT.2019.04.03.02>
- PLATZ, P. (2025): Experiential marketing in wine tourism: The role of winery tours and tastings in building customer engagement. A netnographic analysis of family-owned wineries in the Lake Neusiedl region. *Marketing & Menedzsment*. 59(1). pp. 60–67. <https://doi.org/10.15170/MM.2025.59.01.06>
- SIGALA, M. (2020): Tourism and COVID-19: Impacts and implications for advancing and resetting industry and research. *Journal of Business Research*. 117. pp. 312–321. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.06.015>
- TARNAI A. (2025): A drávaszögi borászat és borturizmus fejlődése a 20. század második felétől napjainkig. *Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok*. 10(3). pp. 27–45. <https://doi.org/10.15170/TVT.2025.10.03.02>
- TÖMÖRI M. (2025): A bevásárló- és a borturizmus szinergiája különös tekintettel a fenntarthatóságra. *Turizmus Bulletin*. 25(3). pp. 32–40. <https://doi.org/10.14267/TURBULL.2025v25n3.4>
- VECCHIO, R. – ANNUNZIATA, A. – BOUZDINE-CHAMEEVA, T. (2024): How to promote sustainable wine tourism: Insights from Italian and French young adults. *Annals of Tourism Research Empirical Insights*. 5(2). 100137. <https://doi.org/10.1016/j.annale.2024.100137>
- YOUSEFLOO, A. – BABAZADEH, R. – MOHAMMADI, M. – PIRAYESH, A. – DOLGUL, A. (2023): Design of a robust waste recycling network integrating social and environmental pillars of sustainability. *Computers & Industrial Engineering*. 176. 108970. <https://doi.org/10.1016/j.cie.2022.108970>

Internetes források

- AGRÁRMINISZTERIUM (2023): *Magyarország KAP Stratégiai Terve 2023–2027*. Agrárminisztérium, Budapest. <https://kap.gov.hu/strategies>, Letöltve: 2025. május 28.
- BORDEAUX WINE FESTIVAL (é.n.): *Our environment commitments*. <https://www.bordeaux-wine-festival.com/commitments/environment>, Letöltve: 2025. május 28.
- DEMJÁN SÁNDOR TÓKEPROGRAM (2025): *Program részletei*. <https://dsprogram.hu/demjan-sandorprogram/>, Letöltve: 2025. május 28.
- EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE-GENERAL FOR ENVIRONMENT (2023): *Biodiversity and production of wine can be optimised simultaneously, where organic management is enhanced with other regenerative practices*. https://environment.ec.europa.eu/news/biodiversity-and-production-wine-can-be-optimised-simultaneously-where-organic-management-enhanced-2023-08-02_en, Letöltve: 2025. május 28.
- EURÓPAI PARLAMENT (2024): *A zöldre mosás megállítása: Uniós szabályozás a zöld állításokról*. <https://www.europarl.europa.eu/topics/hu/article/20240111STO16722/stopping-greenwashing-how-the-eu-regulates-green-claims>, Letöltve: 2026. július 31.
- FERRARI TRENTO (é.n.a): *Sustainability*. <https://www.ferraritrento.com/en/sustainability/>, Letöltve: 2026. július 31.
- FERRARI TRENTO (é.n.b): *Winery visit*. <https://www.ferraritrento.com/en/winery-tours/winery-visit/>, Letöltve: 2026. július 31.
- FERRARI TRENTO (2025): *Ferrari Trento e-Bike Green Tour: A New Cycling Experience among Sparkling Wine, Art, and Nature*. <https://www.ferraritrento.com/en/ferrari-trento-e-bike-green-tour-a-new-cycling-experience-among-sparkling-wine-art-and-nature/>, Letöltve: 2026. július 31.
- KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL (KSH) (2026): 19.1.1.38. *Biogazdálkodás*. https://www.ksh.hu/stadat_files/mez/hu/mez0038.html, Letöltve: 2026. július 31.
- KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL (KSH) (2025): 19.1.1.26. *Szőlő- és borkortermelés, felhasználás*.

- https://www.ksh.hu/stadat_files/mez/hu/mez0026.html, Letöltve: 2026. július 31.
- KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL (KSH) (2020): 4.1.19. Szőlő- és borkortermelés, felhasználás (2015-) (1/2). https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_omn005a.html, Letöltve: 2026. július 31.
- NÉBIH (2026): *Tavaszi lépések a szőlő arany színű sárgaság betegség ellen.* <https://portal.nebih.gov.hu/-/tavaszi-lepesek-a-szolo-arany-szinu-sargasag-betegseg-ellen>, Letöltve: 2026. július 31.
- WILLER, H. – TRÁVNÍČEK, J. – SCHLATTER, B. (eds) (2024): *The World of Organic Agriculture: Statistics and Emerging Trends 2024*. Research Institute of Organic Agriculture FiBL – IFOAM Organics International, Frick-Bonn. <https://www.organic-world.net/yearbook/yearbook-2024.html>, Letöltve: 2025. október 20.
-